

NOVÉ NEBE, NOVÁ ZEM?

Převod materiálu

Elen Plzáková, aktualizovala Radka Věelná

1. MOTIVACE A UVEDENÍ DO PŘÍKLADU:

a) pro mladší školní věk

Když je vám smutno, co vás potěší? - Bonbon? Pohádka v televizi? Povzbuzení od mámy/táty nebo od kamaráda/kamarádky?

b) pro střední a starší školní věk

Kdybyste se mohli ocitnout na pustém ostrově, co byste si vzali sebou? (Nechte chvíli jmenovat a také zdůvodnit, proč právě to?i ono...) A co tužku a papír? – Abyste mohli někomu napsat (volání o pomoc, zprávu o sobě, poznamenávat si své zážitky...)

Motivace „pro Teofila“ se tentokrát nekoná, je to janovská úloha.

2. Poznámky k textu a jeho katechetickému využití

Vize nového Jeruzaléma - vize, to co je Janovi dáno spatřit, není pouhé promítání „nebeských diapozitivů“, informující o budoucnosti. Janovi je dáno spatřit „zvěstné představení“, které má jako vidoucí, prorok také hned zvěstovat. Jednotlivé prvky tohoto představení (nový Jeruzalém aj.) najdeme ve zvěstích jiných biblických svátků. Janovi ovšem nejde o autorskou originalitu.

Jde o vrcholné závěrečné ujištění o tom, co neobstojí a co naopak obstojí.

Této vizi 21.-22. kap. předchází vize soudu (20,4nn): Bůh přivádí do krize všechno lidské i ne-lidské protibohské úsilí, které brání prosazení jeho díla. Tato vize zřetelně dosvědčuje, že všechno to, co se zdá v přítomnosti pronásledované církvi vítězit, vposledu neobstojí. Proto ve chvíli finálního dramatu povstávají ti, které proti-božské, proti-kristovské poměry kruté a nelítostně odrovnaly - věrní svádkové, mučedníci.

Když je pak Božímu dílu „vyčištěn prostor“, přichází na scénu dílo totální obnovy - nový Jeruzalém, sestupující z nebe od Boha. Protože jde o zvěst pro pronásledovanou církev, slyšíme, že Bůh zaslíbí svou přítomnost, obcenství - a také velice konkrétní ujištění: sem se už nedostanou slzy, bezpráví, bolest. Toto Boží rozhodnutí není ovšem pouhou hůbou vzdálené budoucnosti, ale též zaslíbením a výzvou, se kterou smí víra počítat a podle které se může orientovat už nyní (srv. 21,5b-6a).

- Město (polis) - nový Jeruzalém není lid, kmen, ale Město – tedy společenství, kde zřetelně vládnou určité pravidla soužití. Není tam chrám, tj. oddělený kultický prostor, není tu oddělená sféra „náboženského“ a „světského“. Boží sláva, tedy nejhlubší závažnost Božího díla, je zřejmá všem přichozím i přebývajícím. Proto je též zřejmé, že tomuto městu odevzdají svou slávu a pest králové a národy. V záse nového Jeruzaléma se už nikdo nechce osobovat roli rozhodující (či jediné) autority, kterou by ostatní měli cítit a poslouchat.

Důležitý je universalismus tohoto msta - je otevřený všem, mají tu místo všechny rasy, národnosti, konfese a náboženství (bezpochyby tu inspirovala izajášovská zaslíbení - viz Iz 60 kap.). K Božímu dílu mají te? přístup všichni, kdo mu předtím byli odcizeni (či na které lid víry staré i nové smlouvy hledl skrz prsty), rádi a trvale přicházejí. Pronásledovanému společenství tato vize brání uzavřít se do ghetta či zaujmout sektářský postoj „jediných spravedlivých“.

- svatost tohoto msta neznamena, že by tu vládli náboženští hodnostáři, církevní nebo politická křesťanská strana (msto je bez chrámu!), nýbrž, že celá tato pospolitost a všichni, kdo do ní přicházejí, bezvýhradně náležejí Pánu Bohu a jeho Beránkovi (v.22). Bžh odstranil všechny přehradu a odcizení, které lidé mezi sebou a jím nastavli pýchou, nevěrou, modlástvím i pětivádkou. Proto tam nebude nic prokletého (22,3).

- Beránek - „Beránek Boží“ je označení, které Jan Křtitel přisoudil Ježíšovi (J 1,29.36), navazuje na Jr 11,19 (prorok tím označuje svou nevinnost) a Iz 53,7 (srv. Sk 8,32), kde je beránek symbolem zástupného utrpení. Jan měl patrně na mysli každodenní obřad beránka v chrámě i vysvobození národa z otroctví egyptského (J 2,13; sr. J 19,36 s 1P 1,19). Ve Zj se užívá 27krát slova Beránek pro označení Krista (Zj 5,6; 7,14.17; 13,8; 14,1.4 aj.).

(BS-N, s. 65) Autor svitku Zj využívá celé šíře významu symbolu (zástupné utrpení přinášející dar odpuštění; vysvobození ze zotročení; ukazující k novému životu; dávající smysl lidskému jednání a dějinám; symbol beránka zvýrazňuje prorocké rysy Ježíše Nazaretského, ale odkazuje ještě dál za prorockou funkci Krista.

3. FORMULACE TÉMATU

4. VYKLADAŠKÁ A KATECHETICKÁ ÚSKALÍ

- Kdyby někdo objevil zlomky knihy Zjevení, a to právě 21. a 22. kapitolu, neml by tušení o podobě a obsahu knihy jako celku, tak jak ji známe my. Její závěr (kap. 21 a 22) je odpověď na bolest předcházejících kapitol, jejich uklidnění, jejich protipól, opak. Je proto důležité mít na paměti – a dťtem zprostředkovat -, že kniha je psána v krajních kontrastech (bolesti – zahojení ran; útoky zlých sil – obrana a útok dobrých; katastrofy – únik na neznáené pastviny; zničující války – pokoje; stejně tak smrt - život, konečná smrt – věčný život; hořící a bolící země – chladivé a světlém naplněné nebe..) Poslední dvě kapitoly jsou pak krajním kontrastem všem předcházejícím. Ztišují apokalyptické peklo země?lovka a dotýkají se nejzranitelnějších a nejkrytějších míst duše svého čtenáře. Tyto dvě kapitoly nelze vykládat bez neustálého upozorování na kontext – na kontrast. Samy o sobě ztrácejí své sdělení a upadají do podezření, že jsou líbivé, sladké, ržové.

- pronásledování – nezaměťte jen na politický nebo náboženský útlak. Dťtem by se mohlo zdát, že se jich potřešení plynoucí ze závěrečných kapitol Zjevení netýká, když s takovým pronásledováním nemají zkušenost. Připomeťte, že mnoho lidí je pronásledováno úzkostmi a strachem, když prožívají bolest, samotou, nemoc, smrt blízkého?lovka. To se pak?lovku nezdá život krásný a slavný a někdy se zdá, že?lovk ty rány, co jej potkávají, nevydrží. A i do takových situací, nad nimiž jsme bezradní, vnáší světlo nadje andělské zjevení, jakého se dostalo i Janovi: Bžh je tu s námi. Immanuel (= Bžh s námi). Bžh posílá své anděly (21,9; 22,6), své rychlé posly, kteří se nás svými křídly láskyplně dotýkají, stírají naše slzy, tiší bolesti, uvolňují balvany, které nás tlačí k zemi. Zjevují nám Boží blízkost, abychom aspoť koutkem oka, koutkem duše spatřili tu nádheru přibytí Božího mezi lidmi, budoucího Jeruzaléma, msta otevřeného pro všechny.

- Zjevení není „jízdním řádem katastrof“, není však ani bezvadnou skutečností, která „jednou“ přijde, zatímco ostatní lidé se jen pachtí a mají stále nějaké návrhy na reformy. Janovo vidění nás již nějak formuje a my přijímáme svědectví o neslýchaném „novém“. S rizikem naší nedostatečnosti se do něho pouštíme, a dokonce formujeme a reformujeme.

-nebe - Dělají mají jistě různé představy o nebi. Vysvětlíte, že podstatnější, než jak nebe vypadá je – jaké nebe je a jak působí: Bůh bude pobývat mezi lidmi a oni budou jeho lid (21,3). To je to, co oživit, co léčit. Bezprostřední Boží přítomnost – to je nebe. A nejpodstatnější o nebi – že je. To se Jan pokusil popsat. A podařilo se mu to s velkou přesvědčivostí.

5. OSNOVY VYPRÁVNÍ

a) pro mladší školní věk

Využijete-li navržené motivace, můžete navázat, že Jan, i když sám v nezávidníhodné situaci vyhnance, píše povzbuzující dopis svým bratřím a sestrám ve sboru, aby je povzbudil a potěšil a utvrdil o Boží přítomnosti i ve chvílích, když je jim úzko, mají obavy z budoucnosti nebo strach před pronásledováním. To, co mu bylo odkryto, Jan vykresluje tak podrobně a barvitě.

Motivace

1. Do situace ohrožení, dopis plný potěšení
2. ... a krásných obrazů: nové nebe, nová země, zářící město, beránek
3. Co je nebe? - Bůh pobývající mezi lidmi (Immanuel)

b) pro střední a starší školní věk.

Motivace

1. Vězný Jan píše dopis svým pronásledovaným bratřím a sestrám; nenávidí v něm nad svým i jejich údlem, ale chce potěšit tím, co mu bylo zjeveno
2. Přítel Boží - Bůh je uprostřed svého lidu navzdory všemu, co jej svírá
3. Město nové, město bez žalářů, Jeruzalém nový, viděl Jan – město zcela otevřené všem; i odstranění tam nacházejí své místo
4. Nový Jeruzalém – město bez kostela, bez chrámu, bez náboženství, zato s Beránkem uprostřed, s Bohem docela blízko, s jeho dechem, s jeho slovem.
5. Ve světle nového Jeruzaléma budujeme svá města – to je Janova zvěst k posílení věrnosti a naděje pronásledovaného společenství

6. METODICKÉ POKYNY K PRACOVNÍMU LISTU ZDEŠKA ŠORMA

Dokreslením obrázku můžete s dětmi začít. Společně si potom obrázky prohlédnete a nechte děti vysvětlit, co a proč do „nové země“ nakreslily. Na to můžete navázat tím, že v Bibli máme také takovou vizi. Můžete si ji přečíst a porovnat, co nakreslily děti a co popsal Jan. Rozdíly vám umožní upozornit na důrazy Janova poselství (např. chrám-kostel nebude třeba).

Obrázek mohou děti samozřejmě dokreslovat také po vašem výkladu. Při rozhovoru nad vytvořenými obrázky zjistíte, zda z vašeho výkladu slyšely, co jste jim zamýšleli sdělit, a můžete jej ještě dovysvětlit nebo poopravit.

7. LITURGICKÝ RÁMEC (vstup, písně)

Ten, který seděl na trůnu, řekl: „Hle, všechno tvořím nové.“ A řekl: „Napiš: Tato slova jsou věrná a pravá.“ (Zj 21,5)

8. VYPRÁVĚNÍ A NÁPADY PRO PŘEDŠKOLNÍ VĚK

Pro předškolní děti lze využít poslední úlohu z TdV „Tím vše začíná“.

9. VYPRÁVĚNÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLNÍ VĚK

Motivace

1. O knize Zjevení

Na konci Bible je zvláštní kniha. Jmenuje se Zjevení Janovo. Zjevení se ta kniha jmenuje proto, že Jan v ní zapsal zvláštní zážitek. Bylo to vidění, cosi podobného snu, ale člověk při tom nespí. Jan viděl, jak to je se světem, jak v něm lidé bídne žijí a kolik zla si na sebe nastražili a také viděl, co Bůh pro lidi připravil.

To, co viděl Jan o bídě světa, to opravdu není nic povzbudivého. Je to hrůzostrašné. Jestli jste viděli nějaký strašidelný film, tak tohle je mnohem horší. Je to takový horor, jaký ještě nikdo nenatočil, nedalo by se na to dívat. Jenže je to hrůza, ve které lidé často žili a žijí.

Spousta lidí četlo tu knihu tak, že to je přesný pohled událostí jak přijdou za sebou těsně před koncem světa. Stává se, že někdo prohlásí o nějaké události v dějinách: „Ha, to je ono, o tom psal Jan ve Zjevení, tak teď se stane ještě tohle a tohle a za tři roky je konec světa.“ Jenže to je nesmysl, Jan popsal tu hrůzu, jak to mezi sebou lidé vedli a vedou. Proto tam nacházíme jakoby popisy katastrof, které se stávají v našem světě. Války, neštěstí, epidemie, ničení přírody, vládci, kterým jde jen o peníze a moc a neváhají kvůli tomu zabíjet a ničit třeba celé národy, to všechno se najde v knize Zjevení. Veliký kus té knihy je o lidské zlobě a jak lidé poslouchají zlého. Jan to napsal tak výstižně, že se tam každá doba v dějinách lidí poznávala.

Jan tu knihu ale nenapsal proto, aby se podle ní daly točit horory nebo se z ní dozvědět, jak bude vypadat konec světa. Napsal ji, když byl sám ve vyhnanství, jako povzbuzení pro své bratry a sestry ve sboru. Viděl, že je jim úzko, mají strach z pronásledování a obavy z budoucnosti. A tak jim napsal dopis, ve kterém ujišťuje o tom, že Bůh je s námi v každé situaci a že budoucnost má ve svých rukou a tam nebude černá. Napsal jim, co mu bylo dáno poznat.

2. Nádherné město

V té knize tak není jen popis nějakých hráz. Jan totiž také viděl, jak Bůh naloží s tímto světem plným bolesti. Všechno bude nové a krásné. Nové nebe i země.

V tom novém světě viděl nádherné město, Nový Jeruzalém mu říká. Byl obrovské, aby se do něj všichni vešli. Bylo tak nádherné, že zášlo do dále. Kolem města byly hradby z drahokamu jaspisu. Ten může mít červenou i zelenou i modrou barvu. Hradby tam byly proto, aby se obyvatelé města cítili bezpečně. Město mělo dvanáct bran a ty byly z překrásných perel, byly stále otevřené, aby se tam lidé cítili svobodně a každou bránu hlídal anděl. Město bylo postavené ze zářícího zlata a v základech mělo 12 druhů drahokamů. Drahokamy mají různé barvy, takže vypadají hezky, ale také jsou kvalitní a někteří lidé vyzkoušeli, že mohou jakoby příjemně zářit, může to mít na někoho až uzdravující účinek. To znamená, že základy města vypadaly krásně, byly pevné a dávaly lidem uklidnění a jistotu. Na náměstí, které také bylo z přezračného zlata, tekla řeka. V ní byla voda čistá jako křišťál, takže se z ní každý mohl napít. Na obou březích té řeky rostly stromy, na kterých bylo pořád velmi dobré ovoce k jídlu a jejich listy byly léčivé.

3. Co v tom městě nebylo

Ale také tam něco nebylo, co bývá v našich městech. Těba tam nebyly lampy. Dokonce to město nepotřebovalo ani slunce a měsíc. Bojíte se, že tam byla tma? To ne, protože lidem zářila Boží sláva a svítil jim Kristus.

Taky tam nebyl žádný kostel. Nebylo to potřeba, protože Pán Bůh byl mezi nimi a lidé žili celý den tak, že stále sloužili Pánu Bohu tím, co dělali.

4. To nejděležitější o novém Jeruzalémě

Líbí se vám takové město? Ale ta jeho nádhera, to pořád není všechno. Nejlepší na tom městě bylo, že s lidmi tam bydlel Pán Bůh. Stál tam trůn Pána Boha a Pána Krista. Vzpomínáte si třeba na Mojžíšovy příběhy, jak to bylo vždycky složité, když se Pán Bůh přiblížil, Mojžíš ani nikdo jiný ho nesměl vidět, protože by pohled na jeho svatost nesnesl. Je to jako se sluncem, do toho se taky nesmíme dívat, protože by nám to spálilo oči. Ale tady, v tom městě, už lidé mohli vidět Boha, protože je tam Pán Ježíš přivedl iisté a dobré, už na nich nebylo to, čemu říkáme hřích. Přivedl tam všechny, i ty, kdo už mezi tím zemřeli, ty vzkřísil, aby do toho města také mohli přijít. Pán Bůh sám setřel každou slzu z každé uplakané tváře a v tom městě už nebyla ani smrt ani bolest ani pláč.

5. Zlé už nebude

Takové město tedy viděl Jan. Sestoupilo z nebe, protože lidé, ať to zkoušeli všelijak, neuměli spolu žít nikdy tak krásně jako v tomto městě. Tak to Pán Bůh udělal za nás. To město jim dal a přešel mezi nás.

A co se stalo se vším tím zlým? Jan viděl taky ohnivé jezero, do kterého spadne všechno zlé a shoří tam. Jakoby to byla velká skládka odpadků, kde se spálí všechno ošklivé a nepotřebné. Jenže ve Zjevení to nejsou pytlíky od svačiny a bramborové slupky, ale zlo, co je mezi lidmi. Zbabělost, závist, nevědomost, proradnost, lež, vražda, krádež, násilí, všechen hřích a všechno spoléhání na zlé tam poletí. Všechno, co se Pánu Bohu nelíbí. Jan nám tím připomíná, že není jedno, jak člověk žije, že na tom záleží. Jako by řekl: „Člověče, co Bůh

h pro tebe p?ipravil, to opravdu stojí zato, je to nádherné a bude ti tam dobře. Ale nevezme t? do toho krásného m?sta, když budeš žít proti jeho p?íkázání, když budeš zlý, takoví lidé v bezpečném m?st? nemají co d?lat. Žij tak, abys do toho jezera nespádl celý.“

A kdo tedy m?že p?ijít do toho m?sta? Poslechn?te si, jak Jan mluví o t?ch, kte?í tam p?ijdou: jsou to ti, co hledají, co v?í, co se snaží žít podle Boží v?le, ti, co mají žíze? po spravedlnosti, ti, kte?í se namáhají nenechat špatnost, aby se roztahovala po sv?t?. Není tam, že by se jim to vždycky povedlo. Ale jsou to ti, co hledají Pána Boha.

Nad?je knihy Zjevení ?íká, že nádhera toho budoucího m?sta bude v tom, že B?h bude bydlet mezi lidmi a p?ivede si k sob? každého, kdo mu v?í.

6. M?žeme se t?šit, až Ježíš p?ijde

Ono už se to stalo, že B?h p?išel mezi lidi, když se narodil Ježíš. V n?m poznali lidé Boha a zjistili, že je laskavý a mohou se od n?j u?it, aby um?li žít spolu a aby z nich mohl mít Pán B?h radost. Ježíš Kristus, který zem?el a vstal z mrtvých, už p?emohl smrt a h?ích. Už se to stalo, ale ?ekáme, že znovu p?ijde a uvidíme ho a tehdy to bude z?etelné a všichni to poznají. Jan vid?l nádherné m?sto plné lásky a darované lidem z lásky jako obraz toho, jak to bude, až Kristus p?ijde. Je to celé jako velký obraz, nedá se ?íct, že to p?esn? tak bude vypadat – ale máme si být jisti, že to bude veliká nádhera a samá radost. A taky s Janem m?žeme prosit jako on: Amen, p?ij?, Pane Ježíši!

Modlitba:

Pane Bože, v?íme, že máš pro nás víc, než bychom si um?li p?edstavit. Prosíme t?, abys nás o tom ujiš? oval, když propadáme beznad?ji a úzkosti. Prosíme, pomáhej nám d?v??ovat ti a stejn? prosíme i za všechny lidi, které máme rádi. Amen

10. NÁM?TY K ROZHOVORU

Slyšeli jste o lidech poslaných do vyhnanství (Izraelci do babylonského zajetí, J.A. Komenský, Napoleon Bonaparte, K. H. Borovský..) ? Pro? byli nebo jsou lidé do vyhnanství posíláni?

?etli jste knihu Robinson Crusoe? Jaký je rozdíl mezi Robinsonem a autorem knihy Zjevení Janovo? (Robinson píše deník kv?li sob?, Jan píše dopis pro povzbuzení druhých)

11. A JEŠT? SE OHLÉDN?TE...

Odkaz na pracovní list

[V3 Nové nebe, nová zem?](#)

[22 Útisk a nad?je](#)

Odkaz na píse?

[Nova zem?, nové nebe \(SV223\)](#)

[Neskládejte v mocných nad?ji \(EZ632\)](#)

[Zlatá když slune?ní zá?e se objeví](#)

[O? Bera?nku nevinny?, jenžs pro nás na k?íži um?el](#)

[Maran atha \(SV180\)](#)

[M?j Pán všechny svolá ráno, až se rozední](#)

[Pomine zem? v suchopár prom?ná vidinami](#)

[V nebi je tr?n \(SV360\)](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu - Skutky](#)

Téma

[Vánoce](#)

Biblický odkaz (kat)

[Zjevení 21–22](#)